

ที่ ลพ ๐๐๑๘.๑/ว ๒๖๐๖๓

ศาลากลางจังหวัดลำพูน
ถนนอินทวยยศ ลพ ๕๑๐๐๐

๒๓

ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ๓๑๖๐๕ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการปกครองได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียน กรณีโรงแรมและสถานบันเทิงปฏิเสธไม่ให้หญิงข้ามเพศและเพื่อนชาวต่างชาติผิวสี เข้าใช้บริการ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า เรื่องดังกล่าวผู้ถูกร้องได้แก้ไขปัญหาและทำความเข้าใจกับผู้ร้องแล้วแต่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ จึงได้แจ้งข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ และคุ้มครองเกียรติยศ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล จึงขอให้อำเภอพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการและพนักงานของสถานประกอบการ ทั้งสถานบริการและโรงแรมให้ตระหนัก ถึงความสำคัญของการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาติ กัตติรัตนดิษฐ์)
ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร/โทรสาร ๐-๕๓๕๑-๑๐๑๗

๖๑
๖๓

จังหวัดลำพูน
เลขรับ 715
วันที่ 8 ต.ค. 2563
เวลา

ที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ม ๑๖๑๐๕

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ห้อง ปจ.สพ.
เลขรับ.....
วันที่.....
เวลา.....

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
เวียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๖/๒๕๖๕
ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีโรงแรมและสถานบันเทิงปฏิเสธไม่ให้หญิงข้ามเพศและเพื่อนชาวต่างชาติผิวสีเข้าใช้บริการ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า เรื่องดังกล่าวผู้ถูกร้องได้แก้ไขปัญหาและทำความเข้าใจกับผู้ร้องแล้ว แต่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ จึงได้แจ้งข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมายังกระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศและคุ้มครองเกียรติยศ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล จึงขอให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการและพนักงานของสถานประกอบการทั้งสถานบริการและโรงแรมให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาคม จงจิริระ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักการสอบสวนและนิติการ
ส่วนการรักษาความสงบเรียบร้อย ๓
โทร./โทรสาร ๐-๒๓๕๖-๙๕๕๙

ที่ ส.ม. ๐๐๐๖/ ๒๕๖๓
วันที่ 12 ต.ค. 2563
เลขรับ 11608
เวลา 15.12 น.

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักเลขาธิการกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 12 ต.ค. 2563
เลขรับ 41664
เวลา

ที่ ส.ม. ๐๐๐๖/ ๒๕๖๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

กม.ค.น.ค.บ.
เลขรับที่ 1369
วันที่ ๒ ต.ค. ๒๕๖๓
15.16 น.

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๖๖-๑๖๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑๒ แผ่น
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตราที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ กรณีโรงแรม
จำนวน ๑๐ แห่ง บริเวณย่านถนนบางลา ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต กำหนดเกณฑ์นโยบาย
การเข้าพัก โดยรับบุคคลทั่วไปให้เข้าพักได้ แต่ปฏิเสธไม่รับหญิงข้ามเพศเข้าพัก และกรณีสถานบันเทิงบริเวณ
ถนนคนเดินเมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ปฏิเสธไม่ให้หญิงข้ามเพศและเพื่อน
ชาวต่างชาติมิใช่ผู้ใช้บริการ การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศ
และสีผิว

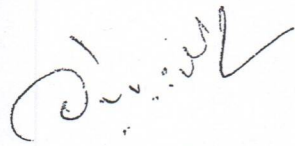
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเรียนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนแล้ว เห็นว่า กรณีตามเรื่องร้องเรียนนั้น ผู้ถูกร้องได้แก้ไขปัญหาและประสาน
ทำความเข้าใจกับผู้ร้องแล้ว ซึ่งเป็นกรณีที่ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมแล้ว จึงมีมติยุติเรื่อง
อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยมีรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ที่ ๖-๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ยังคงปรากฏกรณีปัญหาการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น
เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ และคุ้มครองเกียรติยศ ชื่อเสียง และศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของบุคคล ตลอดจนสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านการพูดจา
ท่าทาง การแต่งกาย ลักษณะร่างกาย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสภาพใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค
และหลักความเท่าเทียมทางเพศตามที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ อันเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ
ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๔ วรรคท้ายของรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๖๖-๑๖๗/๒๕๖๓ มาถึง

/กระทรวง...

กระทรวงมหาดไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป หากมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อกลุ่มงานตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๕ โทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๖๗ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัญญชรัฐ เองฉ้วน)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานกลั่นกรองรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๗๘ (อรรวรรณ)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๘

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒ เดือน กันยายน ๒๕๖๓

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๖๖-๑๖๗/๒๕๖๓

เรื่อง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ กรณีกล่าวอ้างว่า โรงแรม และสถานบริการห้ามหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการ

คำร้องที่ ๗๓/๒๕๖๑	ปกปิดชื่อ	ผู้ร้อง
	โรงแรมสิบแห่ง	ผู้ถูกร้อง
คำร้องที่ ๙๖/๒๕๖๑	มูลนิธิซิสเตอร์	ผู้ร้อง
	สถานบริการหนึ่งแห่ง	ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสองคำร้องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ ซึ่งมีประเด็นร้องเรียนอย่างเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยให้เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๗๓/๒๕๖๑ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๙๖/๒๕๖๑ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ เรียกผู้ถูกร้องตามคำร้องที่ ๗๓/๒๕๖๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑-๑๐ ตามลำดับ เรียกผู้ถูกร้องตามคำร้องที่ ๙๖/๒๕๖๑ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๑

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๗๓/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นหญิงข้ามเพศ พบว่า โรงแรม ผู้ถูกร้องที่ ๑-๑๐ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณย่านถนนบางลา ตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต กำหนดเกณฑ์ นโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติมหรือบุคคลที่เข้าพักเพิ่มร่วมกับลูกค้า (Unregistered Guest / Extra Person / Joiner) ในลักษณะที่ปฏิบัติต่อหญิงข้ามเพศแตกต่างจากบุคคลทั่วไป โดยรับ

/บุคคล...

บุคคลทั่วไปให้เข้าพักได้ แต่ปฏิเสธไม่รับหญิงข้ามเพศเข้าพัก ซึ่งมีรายละเอียดของพฤติการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น การปิดป้ายประกาศห้ามไม่ให้เข้าพักบริเวณโถงส่วนกลางของโรงแรม การแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้เข้าพักทราบและลงนามยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว เป็นต้น ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า การกระทำดังกล่าว อาจเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ และประสงค์ให้แก้ไขกรณีปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๙๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องที่ ๒ เป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ได้รับแจ้งเหตุจากหญิงข้ามเพศว่า เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ - ๒๓.๐๐ นาฬิกา ตนเองพร้อมเพื่อนหญิงและเพื่อนชาวต่างชาติผิวสีรวม ๓ คน ประสงค์จะเข้าใช้บริการสถานบันเทิงผู้ถูกร้องที่ ๑๑ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนคนเดินเมืองพิทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ จำนวน ๒ คน ปฏิเสธไม่ให้ตนเองและเพื่อนชาวต่างชาติผิวสีเข้าใช้บริการ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ให้หญิงข้ามเพศและบุคคลผิวสีเข้าใช้บริการ แม้ว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ อีกคนหนึ่งจะแจ้งอนุญาตให้เข้าใช้บริการได้ แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยทั้งสองคนยังยืนยันกรานห้ามมิให้เข้าใช้บริการ โดยอ้างหลายครั้งว่า หญิงข้ามเพศเข้าไม่ได้ สร้างความอับอายให้แก่หญิงข้ามเพศที่ประสบเหตุเป็นอย่างมาก ผู้ร้องที่ ๒ เห็นว่า การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศและสีผิว จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องทั้งสองกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งเพศ ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- ๑) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- ๓) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๓-๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๔) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๖ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงรองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๕) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๗-๘ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๖) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๙ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- ๗) หนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของผู้ถูกร้องที่ ๗-๘ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๘) เอกสารชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑
- ๙) บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดภูเก็ต
- ๑๐) บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อประชุมรับฟังความเห็นจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการปกครอง สำนักงานเทศบาลเมืองป่าตอง สถานีตำรวจภูธรป่าตอง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดภูเก็ต
- ๑๑) บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้องที่ ๑-๒ และที่ ๖-๙ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดภูเก็ต และหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมของผู้ถูกร้องที่ ๗-๘ ซึ่งมอบให้ไว้ในวันเดียวกันนั้น
- ๑๒) บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อรับฟังความเห็นจากหญิงข้ามเพศ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พร้อมทั้งสังเกตการณ์บริเวณถนนคนเดินบางลา หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ ๒๗-๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๑
- ๑๓) บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้องที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดชลบุรี

๑๔) บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ร้องที่ ๒ จากการสอบถามข้อเท็จจริงทางโทรศัพท์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๑๕) บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ จากการสอบถามข้อเท็จจริงทางโทรศัพท์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

๑๖) บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ร้องที่ ๒ จากการสอบถามข้อเท็จจริงทางโทรศัพท์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

๕. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังในเบื้องต้นได้ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เป็นหญิงข้ามเพศ กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑-๑๐ กำหนดเกณฑ์นโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติมหรือบุคคลที่เข้าพักเพิ่มร่วมกับลูกค้า (Unregistered Guest/Extra Person/Joiner) ในลักษณะที่ปฏิบัติต่อหญิงข้ามเพศแตกต่างจากบุคคลทั่วไป โดยอนุญาตให้บุคคลทั่วไปเข้าพัก แต่ปฏิเสธไม่รับหญิงข้ามเพศเข้าพัก ซึ่งมีรายละเอียดของพฤติกรรมแตกต่างกัน เช่น การปิดป้ายประกาศห้ามไม่ให้เข้าพัก การแจ้งปฏิเสธเป็นลายลักษณ์อักษร การแจ้งปฏิเสธด้วยวาจาขณะสอบถามโดยตรงหรือทางโทรศัพท์ โดยแจ้งเหตุผลแต่เพียงว่าเป็นหญิงข้ามเพศ ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ อ้างอิงข้อมูลจากการสอบถามโดยตรงด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ ข้อมูลจากการบอกเล่าของบุคคลที่เคยเข้าพักหรือพนักงานของโรงแรม และภาพถ่ายเอกสารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้เข้าพักทราบและลงนามยอมรับเงื่อนไขปฏิเสธไม่รับหญิงข้ามเพศซึ่งประกอบอาชีพนักแสดงหรือพนักงานบริการเครื่องดื่มนในสถานบันเทิงเข้าพักแรม รวมถึงภาพป้ายประกาศไม่รับหญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติมของผู้ถูกร้องที่ ๙

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ผู้ร้องที่ ๑ ได้โทรศัพท์สอบถามเกณฑ์นโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติม (Unregistered Guest/Extra Person/Joiner) จากผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๓-๑๐ อีกครั้ง เว้นแต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งไม่พบหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ จากการสอบถามทำให้ทราบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๙ ได้อนุญาตให้หญิงข้ามเพศเข้าพักได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๙ ได้รื้อถอนป้ายประกาศห้ามหญิงข้ามเพศเข้าพักออกแล้ว ขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๓-๕ อนุญาตให้บุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติมเข้าพักได้เฉพาะกรณีที่ผู้เข้าพักยินยอมและนำพามาด้วยตนเองเท่านั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสภาพใดก็ตาม ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑๐ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงแรมแห่งใหม่ และมีนโยบายอนุญาตให้หญิงข้ามเพศเข้าพักได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น แต่ผู้ถูกร้องที่ ๖-๘ ยังคงปฏิเสธการให้หญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติม

/จากการ...

[Handwritten signature]

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑-๒ และที่ ๖-๙ เห็นว่า ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำความผิดของหญิงข้ามเพศส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมเนื่องจากหญิงข้ามเพศมักก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ขโมยทรัพย์สินด้วยการยกตู้นิรภัยขนาดเล็กภายในห้องพักออกไปจากโรงแรม ทะเลาะวิวาทเรื่องข้อตกลงค่าบริการระหว่างหญิงข้ามเพศและผู้เข้าพักของโรงแรม เป็นต้น ประกอบกับโรงแรมบางแห่งได้กำหนดกฎระเบียบให้บุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติม (Unregistered Guest/ Extra Person/Joiner) ต้องลงทะเบียนเข้าพัก แต่หญิงข้ามเพศบางรายกลับหลบเลี่ยงไม่ยอมลงทะเบียนเข้าพักอย่างถูกต้อง เช่น ไม่พกและไม่แสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการอื่นเพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวตน ใช้เอกสารอื่นซึ่งมีรูถ่ายอัตลักษณ์ใบหน้าไม่สอดคล้องกับรูปลักษณะจริง หรือนำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลอื่นมาใช้แสดงแทน ฯลฯ ทำให้โรงแรมบางแห่งต้องปิดป้ายประกาศเตือนให้ผู้เข้าพักระมัดระวังเหตุจากการนำหญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติมด้วย นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่ผู้เข้าพักร้องขอให้พนักงานของโรงแรมช่วยตรวจสอบเพศสภาพของบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติมและช่วยแจ้งให้หญิงข้ามเพศกลับไป หากทราบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นหญิงข้ามเพศ ดังนั้น โรงแรมจึงไม่ได้ปฏิเสธหรือห้ามมิให้หญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการแต่อย่างใด

ส่วนผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ได้รับแจ้งเหตุจากหญิงข้ามเพศว่า เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ - ๒๓.๐๐ นาฬิกา ตนและเพื่อนชาวต่างชาติผิวสีประสงค์จะเข้าใช้บริการสถานบันเทิงผู้ถูกร้องที่ ๑๑ แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยสองคนของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ ปฏิเสธไม่ให้เข้าใช้บริการ โดยอ้างเหตุว่าเป็นหญิงข้ามเพศและบุคคลผิวสี แม้ว่าพนักงานรักษาความปลอดภัยอีกคนหนึ่งของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ จะแจ้งอนุญาตให้เข้าใช้บริการได้ แต่พนักงานทั้งสองคนยังไม่ยินยอมให้เข้าใช้บริการ โดยอ้างหลายครั้งว่าหญิงข้ามเพศเข้าไม่ได้

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑๑ ชี้แจงว่า สถานบริการแห่งนี้เป็นสถานบันเทิงสไตล์อินเดีย ซึ่งเปิดให้บริการเมื่อปี ๒๕๕๘ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑๑ มอบหมายให้พนักงานรักษาความปลอดภัยผู้รับผิดชอบตรวจตราบริเวณทางเข้า-ออกแจ้งปฏิเสธไม่ให้ชายไทยและหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการเป็นการทั่วไป เว้นแต่กรณีของกลุ่มลูกค้าวีไอพี หรือกรณีที่หัวหน้าพนักงานรักษาความปลอดภัยพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลดังกล่าวจะไม่ก่อความเสียหาย และต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ การห้ามชายไทยหรือหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ เกิดจากการที่กลุ่มลูกค้าหลักของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ เป็นชาวอินเดีย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่นิยมสถานบริการที่เปิดรับชายไทยหรือหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการ เนื่องจากสุมเสี่ยงที่จะเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในกลุ่มลูกค้า ซึ่งเป็นชายไทยและหญิงข้ามเพศ อีกทั้งค่านิยมประเพณีของชาวอินเดียบางกลุ่มไม่ต้องการให้สมาชิกในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเหตุทะเลาะวิวาทหรืออาชญากรรม ชาวอินเดียบางกลุ่มจึงพยายามหลีกเลี่ยง

ไม่ใช่...

ไม่ใช่บริการสถานบริการที่เปิดรับชายไทยหรือหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ประกอบกับค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวอินเดียบางส่วนยังไม่อาจยอมรับความหลากหลายทางเพศได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ บริเวณถนนคนเดินเมืองพัทยาถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีสถานบริการตั้งอยู่จำนวนมาก โดยที่ผ่านมามีเกิดเหตุอาชญากรรมหลายกรณีจากหญิงข้ามเพศซึ่งก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย กระทบความผิเกี่ยวกับทรัพย์สิน และกระทบความผิเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งก่อเหตุอื่นใดที่เป็นความผิดตามกฎหมาย เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สินของบุคคลอื่น ตลอดจนสร้างความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจ ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการสถานบันเทิงในพื้นที่จึงได้หารือและบริหารจัดการกันเอง ด้วยการกำหนดเขตพื้นที่ของสถานบันเทิงจำแนกตามกลุ่มลูกค้าที่เข้าใช้บริการ เพื่อความสะดวกในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยสถานบันเทิงที่อนุญาตให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศหรือบุคคลผิวสีเข้าใช้บริการจะอยู่ในเขตพื้นที่อีกแห่งหนึ่ง หากเป็นนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ทำงานประจำในพื้นที่จะทราบแนวทางการบริหารจัดการภายในดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑๑ เห็นว่า กรณีตามเหตุร้องเรียนอาจเกิดจากการที่หญิงข้ามเพศและเพื่อนเป็นนักท่องเที่ยวต่างถิ่น จึงไม่ทราบข้อกำหนดดังกล่าว เมื่อถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าใช้บริการ โดยอ้างเหตุว่าเป็นหญิงข้ามเพศหรือบุคคลผิวสี ย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและสภาพจิตใจ แม้ว่าหัวหน้าพนักงานรักษาความปลอดภัยของผู้ถูกร้องที่ ๑๑ จะอนุญาตให้เข้าใช้บริการได้ แต่ด้วยพฤติการณ์เฉพาะตัวของพนักงานรักษาความปลอดภัยทั้งสองคน ซึ่งอาจกังวลว่าจะถูกนายจ้างตำหนิและกระทบต่อการจ้างงาน จึงยืนยันปฏิเสธไม่ให้เข้าใช้บริการเช่นเดิม ผู้ถูกร้องที่ ๑๑ มีความเสียใจและขอภัยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑๑ และผู้ร้องที่ ๒ ได้ประสานทำความเข้าใจในข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจนเป็นที่ยุติแล้ว

สำหรับปัญหาสถานบริการบางแห่งห้ามมิให้หญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการนั้น พนักงานรักษาความปลอดภัยของสถานบริการจะเป็นผู้แจ้งปฏิเสธการให้บริการแก่หญิงข้ามเพศ ด้วยเหตุผลที่ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นหญิงข้ามเพศ และไม่มีป้ายประกาศห้ามมิให้หญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการเป็นลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด โดยอ้างเหตุปฏิเสธว่า เนื่องจากมีเหตุอาชญากรรมหลายกรณีที่เกิดจากการกระทำของหญิงข้ามเพศ เป็นเหตุให้ลูกค้าและพนักงานของสถานบริการได้รับอันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนสร้างความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจ สถานบริการจึงต้องกำหนดกฎระเบียบปฏิบัติหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังเหตุที่อาจเกิดขึ้น โดยจัดให้มีการคัดกรองบุคคลที่จะเข้าใช้บริการและสอดส่องดูแลลูกค้าอย่างเข้มงวด ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติสมานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้อำนาจดุลพินิจสั่งห้ามมิให้บุคคลเข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการ

ทั้งนี้ ในประเด็นปัญหาลักษณะเดียวกันนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๖-๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ สรุปได้ว่า ข้อกำหนดการเข้าใช้บริการของสถานบริการมีเจตนาที่จะสร้างความปลอดภัยเพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิต

/ร่างกาย...

ร่างกายและทรัพย์สินของผู้อยู่ในสถานบริการทุกคน ย่อมเป็นเจตนาดีของผู้ประกอบการ แต่อาจปฏิเสธได้ว่า ข้อกำหนดการเข้าใช้บริการและมาตรการที่เข้มงวดอาจเป็นเหตุให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ต่อหญิงข้ามเพศโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร รวมถึงทำให้หญิงข้ามเพศรู้สึกถูกดูหมิ่นและถูกกลั่นแกล้งโดยบุคคลที่ศรี ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินกว่าความจำเป็น แม้การเข้าใช้บริการในสถานบริการดังกล่าวจะไม่ใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลอันจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้เคยมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยต่อมากกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ๒๖๘๖ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด กำชับสถานบริการทุกแห่งให้ดำเนินการรักษาความปลอดภัย และกำหนดเงื่อนไขในการเข้าใช้บริการภายในสถานที่ของตนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือที่ ตร ๐๐๑๑.๒๔/๒๒๒๓ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งต่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้ข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้องกำชับสถานบริการทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการรักษาความปลอดภัย และกำหนดเงื่อนไขในการเข้าใช้บริการภายในสถานบริการตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะแล้ว แต่ยังคงปรากฏกรณีปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง และยังไม่มีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

/กรณี...

๗ รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๖-๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐

๑) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเครือข่ายด้านสิทธิของบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงตามเพศกำเนิด จัดทำแผนปฏิบัติงานดำเนินการรักษาความปลอดภัยในสถานบริการ โดยให้ยึดหลักว่า การกำหนดมาตรการใด ๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลจะต้องเป็นไปตามหลักความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะและหลักความได้สัดส่วน โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลทุกฝ่าย พร้อมเร่งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนให้รับทราบถึงพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำกับสถานบริการทุกแห่งดำเนินการรักษาความปลอดภัย และกำหนดเงื่อนไขการเข้าใช้บริการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยที่การจำกัดสิทธิของบุคคลตามมาตราการรักษาความปลอดภัยจะต้องถือปฏิบัติ โดยยึดตามหลักความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะและหลักความได้สัดส่วน รวมทั้งต้องแจ้งเหตุแห่งการจำกัดสิทธิให้บุคคลทราบด้วย

กรณีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสิบเอ็ดได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการห้ามมิให้หญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการในโรงแรมหรือสถานบริการ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๓ ได้รับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน รวมถึงการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องใด ๆ จะกระทำมิได้ ขณะที่รัฐจักต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ประกอบกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๑๗ บัญญัติว่า การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการกระทำหรือไม่กระทำการอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะกระทำมิได้ เว้นแต่เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น การคุ้มครองสวัสดิภาพและความปลอดภัย หรือการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนาและความมั่นคงของประเทศ

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๙^๒ บัญญัติให้ผู้จัดการโรงแรม อาจปฏิเสธไม่รับบุคคลที่จะเข้าพักในโรงแรมได้ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยได้ว่า บุคคลนั้นจะเข้าไปหลบซ่อน มั่วสุม หรือกระทำการใดอันเป็นความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พักอื่นในโรงแรม และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่สามารถจ่ายค่าห้องพักได้ หรือเป็นโรคติดต่ออันตราย หรือโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ รวมถึงเหตุอันสมควรประการอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมประกาศกำหนด ประกอบกับมาตรา ๕๘^๓ บัญญัติให้ผู้จัดการโรงแรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หากปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมโดยไม่มีเหตุตามมาตรา ๓๙

/จากการ...

^๒ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๓๙ ผู้จัดการอาจปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่าบุคคลนั้นจะเข้าไปหลบซ่อน มั่วสุม หรือกระทำการใด อันเป็นความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พักอื่นในโรงแรม

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่สามารถจ่ายค่าห้องพักได้

(๓) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

(๔) มีเหตุอันสมควรประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

^๓ มาตรา ๕๘ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้มอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมโดยไม่มีเหตุตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้น พบว่า มีภาพถ่ายเอกสารของโรงแรมแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้เข้าพักทราบนโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติม (Unregistered Guest/Extra Person/Joiner Policy) ซึ่งปฏิเสธไม่รับหญิงข้ามเพศที่ประกอบอาชีพนักแสดงหรือพนักงานบริการเครื่องดื่มในสถานบันเทิงเข้าพักโรงแรม และขอให้ผู้เข้าพักลงนามยอมรับเงื่อนไขดังกล่าว ขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๙ ได้ปิดป้ายประกาศห้ามหญิงข้ามเพศที่จะเข้าพักเพิ่มเติมร่วมกับลูกค้าเข้าใช้บริการของโรงแรม จึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๙ เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหญิงข้ามเพศ แต่ต่อมาปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๙ ได้แก้ไขนโยบายดังกล่าวโดยให้รับหญิงข้ามเพศเข้าพักโรงแรมเช่นเดียวกับบุคคลอื่น อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๙ ได้รื้อถอนป้ายประกาศห้ามหญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติมออกไปแล้ว นอกจากนี้ กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ นั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า โรงแรมทั้งสามแห่งได้กำหนดนโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติม (Unregistered Guest/Extra Person/Joiner Policy) โดยอนุญาตเฉพาะกรณี queerness ที่ผู้เข้าพักยินยอมและนำบุคคลดังกล่าวเข้าพักเพิ่มเติมด้วยตนเองเท่านั้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสภาพใดก็ตาม ขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑๐ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงแรมแห่งใหม่และกำหนดนโยบายให้รับหญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติมได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมแล้ว จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่องในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะดังกล่าว เห็นควรยุติเรื่อง

ส่วนกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘ นั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้างว่า ตนเองเห็นว่ามีการปฏิบัติที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากเคยสอบถามจากผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วยตนเอง และเคยโทรศัพท์สอบถามจากพนักงานของผู้ถูกร้องที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘ เกี่ยวกับเกณฑ์นโยบายการเข้าพักกรณีบุคคลที่จะเข้าพักเพิ่มเติม (Unregistered Guest/Extra Person/Joiner Policy) ทำให้ทราบว่าโรงแรมทั้งสี่แห่งปฏิเสธการรับหญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติม แต่จากการตรวจสอบ ผู้ถูกร้องทั้งสี่ยืนยันว่าไม่เคยมีนโยบายหรือปิดป้ายประกาศห้ามหญิงข้ามเพศเข้าใช้บริการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้ร้องที่ ๑ มีเพียงพยานหลักฐานซึ่งเป็นไฟล์เสียงสนทนาทางโทรศัพท์เท่านั้น พยานหลักฐานจากการตรวจสอบจึงยังไม่เพียงพอที่จะยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องทั้งสี่ได้ปฏิเสธไม่ให้หญิงข้ามเพศเข้าพักเพิ่มเติมตามที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง ในชั้นนี้จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสี่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรยุติเรื่องในประเด็นนี้

/สำหรับ...

สำหรับกรณีผู้ร้องที่ ๑๑ นั้น เมื่อการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องที่ ๒ และผู้ร้องที่ ๑๑ ได้ประสานทำความเข้าใจในข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจนเป็นที่ยุติ จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่องในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมแล้ว เห็นควรยุติเรื่องในประเด็นนี้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ และคุ้มครองเกียรติยศ ชื่อเสียง และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ตลอดจนสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านการพูดจา ท่าทาง การแต่งกาย ลักษณะร่างกาย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสภาพใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคและหลักความเท่าเทียมทางเพศตามที่ได้รับ การรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง^๕ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง^๕

“กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

/คณะกรรมการ...

ข้อ ๒

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะเคารพและประกันแก่ปัจเจกบุคคลทั้งปวงภายในดินแดนของตนและภายใต้เขตอำนาจของตนในสิทธิทั้งหลายที่รับรองไว้ในกติกานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยกใดๆ อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ ๑) หลักการยกยอการที่ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ

หลักการข้อ ๒. สิทธิในความเสมอภาค และเท่าเทียมปฏิบัติ

ทุกคนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างสมบูรณ์โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติจากสาเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ ทุกคนมีสิทธิในความเสมอภาคภายใต้กฎหมายและการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเสมอภาค โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติดังกล่าว ไม่ว่าสิทธิมนุษยชนอื่นใดจะถูกกระทบหรือไม่ก็ตาม กฎหมายต้องห้ามการเลือกปฏิบัติในลักษณะดังกล่าวและรับประกันความคุ้มครองมนุษย์ทุกคนจากการเลือกปฏิบัติดังกล่าวอย่างเสมอภาคและได้ผล

การเลือกปฏิบัติจากสาเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ หมายรวมถึง การแบ่งแยก กีดกัน ยกเว้น จำกัด หรือเลือกที่รักมักที่ชังด้วยสาเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ อันมีจุดประสงค์หรือมีผลทำให้ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายหรือความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเสมอภาค หรือการยอมรับสิทธิ การมีสิทธิ หรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานทั้งหมดบนพื้นฐานของความเท่าเทียม ต้องหมดสิ้นหรือบดบังไป การเลือกปฏิบัติจากสาเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศอาจจะและมักจะทวีความรุนแรงเมื่อเกิดพร้อมกับการเลือกปฏิบัติทางสาเหตุอื่นๆ รวมทั้ง เพศ เชื้อชาติ อายุ ศาสนา ความพิการ สถานะด้านสุขภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจ

หลักการข้อ ๖. สิทธิในความเป็นส่วนบุคคล

ทุกคนไม่ว่าจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใด ย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนบุคคล โดยปราศจากการแทรกแซงโดยพลการหรือโดยมิชอบ รวมทั้งในเรื่องครอบครัว บ้าน หรือการสื่อสาร รวมไปถึงความคุ้มครองจากการถูกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียง สิทธิในความเป็นส่วนบุคคลโดยปกติ รวมถึงสิทธิในการเลือกที่จะเปิดเผยหรือปกปิดข้อมูล

2/๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการและพนักงานของสถานประกอบการ ทั้งสถานบริการและโรงแรม ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตลอดจนขับเคลื่อนให้ทุกจังหวัดมีประกาศข้อปฏิบัติในการส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อส่งเสริมให้ส่วนราชการและหน่วยงานเอกชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล ให้ปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเพศสภาพใด โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลทุกเพศ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และ มาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง และให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๔ วรรคท้ายของรายงานนี้ไปยังกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

/รายงาน...

เกี่ยวกับวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศของตน รวมทั้งการตัดสินใจและทางเลือกเกี่ยวกับทั้งร่างกายของตนเองและการมีเพศสัมพันธ์โดยยินยอมพร้อมใจหรือมีความสัมพันธ์แบบอื่นๆ กับผู้อื่น

๒) ทดถักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ข้อ ๑๒ หน้าที่ขององค์กรธุรกิจที่ต้องเคารพสิทธิมนุษยชน ให้หม ยร มถึงสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการยอมรับ ในทางสากล เช่น กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญาของ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน

๓) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) กำหนด แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านการเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และกลไกภายใต้พระราชบัญญัติฯ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยา ผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำ เรายิง เนผลก เรายะเมินสผ เนก เรายต์ เนสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ตามหน้าที่และอำนาจภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการได้เนื่องจากไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนนั้น หรือเป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต หรือได้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีก จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรายงานหรือข้อเสนอแนะตามมาตรา ๓๖ วรรคสี่ มาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๒ แล้ว ให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเผยแพร่รายงานหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหรือผลการดำเนินการของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๖๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม กุกกุฏสมพัตสร จิตรมาส ชุณหปักษ์ ทสมิตีถี สุริยคติกาล เมษายนมาส ฉัฐสุรทิน ครุวาร โดยกาลบริเณท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า นายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณียึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้ รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตน้อยนสหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักเห็นแก่รับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำเป็นต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์ การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาวะการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบ และวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้แก้พฤติกรรม ของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย

มาตรา ๒๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๓) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย

หมวด ๒๓

องค์กรอัยการ

มาตรา ๒๔๘ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้อถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ โดยให้มีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมและการบริหารงานบุคคล